



## Doğa Yürüyüşü Rotası İçin Isparta Kent İnsanın Talep ve Eğilimleri

Fatma Gözde AKKUŞ\* 

ORCID : 0000-0002-0942-6580

Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Isparta, Türkiye.

\* e-mail: [fatmagozdeakkus09@gmail.com](mailto:fatmagozdeakkus09@gmail.com)

### Öz

Doğa yürüyüşü (trekking), ekoturizm özüne ve çerçevesine en uygun ve önemli etkinliklerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Isparta yöresi Göller Bölgesinin en önemli ekoturizm merkezi konumundadır. Bölgedeki doğal ve kültürel miras değerleri Isparta'nın doğa tabanlı spor ve turizm aktiviteleri için Dünya çapında bir destinasyon olması için gereken tüm koşulları sağlamaktadır. Bu anlamda Isparta Turizm Yönetim Planında Doğa yürüyüşü (Trekking) eylem programlarının detaylı olarak alansal ve noktasal ölçekte hazırlanması büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada Isparta kent yakınında doğa yürüyüşüne yönelik kriterler, kullanıcı talep ve eğilimlerin anket çalışmaları yapılmıştır. Uzman ve bu etkinlik ile ilişkili olabilecek toplam 50 kişiye anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket sonuçları SPSS ve Excel ortamında analiz edilerek yüzde değerler belirlenmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Doğa Yürüyüşü, Doğa Sporları, Rekreasyon, Ekoturizm, Isparta.

## Demands and Tendencies of Isparta City People for the Nature Walking Route

### Abstract

Trekking is accepted as one of the most important and most suitable activities for the essence and the framework of ecotourism. Isparta region is the most important ecotourism centre of the Lakes Region. The natural and cultural heritage values in the region provide all the conditions for Isparta to become a world-class destination for nature-based sports and tourism activities. In this sense, it is of great importance that the trekking action programs are prepared in detail on a spatial and point scale in the Isparta Tourism Management Plan. In this study, it is aimed to determine the criteria, user demands, and trends for trekking near the city of Isparta. In this study, survey studies were conducted to determine the general criteria, demand, and trends of trekking near the city of Isparta. A total of 50 people who could be related to this activity and experts were surveyed. Percentage values were determined by analysis of the survey results in SPSS and Excel.

**Keywords:** Trekking, Outdoor Sports, Recreation, Ecotourism, Isparta.

## 1. Giriş

Rekreasyon, kentleşme sürecinde bir ihtiyaç olarak ortaya çıkan, nitel, nicel ve çeşitlilik olarak kentsel ortamlarda varlığını hissettiren bir olgudur. Kentli-insan, içinde bulunduğu çalışma, sosyal ve ekonomik ortamların sonucu daha fazla boş zaman ihtiyacı duymaktadır. Bir bölgenin ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan gelişebilmesi için turizm ve rekreasyon etkinlikleri önem taşımaktadır. Ayrıca, Türkiye’de yapılan rekreasyon ve turizm merkezli organizasyonlarda doğa sporlarının önemi ve payı her geçen gün artmaktadır. Toplumun sosyal yapısı içinde uyuma ve çatışma modellerinin yanı sıra, huzursuzlukların, sapma davranışların azaltılması ve bunların normlarla ahenkleştirilmesi, gerginliklerin toplum yararına yöneltilebilmesinde spor önemli faktörlerden biridir (Erkal, 1986). Bilim adamları doğa sporlarının çok çeşitli tanımlarını yapmaktadırlar. Doğa sporları insanları doğayla bütünleştiren uygulaması büyük zevk veren ve heyecan tutku yaratan, seyretmesi heyecanla birlikte doğa özlemini ortaya koyan spor dalıdır (Mengütay, 2003). Diğer bir tanıma göre doğa sporu el değmemiş doğada herhangi bir motor gücü yardımı kullanmadan bilişsel, duyuşsal ve devinimsel yetilerimizi kullanarak yapılan spordur (Demirhan, 2003).

Doğa yürüyüşü (trekking) doğada, bir noktadan diğer bir noktaya varmak amaçlı yapılan, genelde hafif tempolu sportif yürüyüşlerdir. Başlangıçta doğasever insanların, doğal güzellikleri yaşamak ve doğada bulunmak amaçlı gerçekleştirdikleri kişisel veya arkadaş çevresi etkinlikleri olarak başlayan doğa yürüyüşü, günümüzde alternatif turizm çatısı altında giderek ekonomik boyut kazanmış ve büyümüştür.

Doğa yürüyüşünde gözlem ve deneyimlemek doğayı keşfetmek, anlamak ve anlamlandırmak için temel bir araçtır. Bu bağlamda doğa yürüyüşü sürecinde gözlemlenen her şeyi merak etme, farkında olma, ilişkilendirme ve haz alma faaliyetleri gerçekleştirilir. Bu bağlamda kent insanını doğa ile bütünleştirilmesi için doğa yürüyüş rotalarına ihtiyaç bulunmaktadır (Akkuş ve Gül, 2022).

Isparta İli, Göller Bölgesinin en önemli ekoturizm merkezi konumundadır. Bölgedeki doğal ve kültürel miras değerleri Isparta’nın doğa tabanlı spor ve turizm aktiviteleri için Dünya çapında bir destinasyon olması için gereken tüm koşulları sağlamaktadır.

### Doğa sporları ve doğa yürüyüşü

Doğa sporları doğa ve insanlar arası etkileşimin gerçekleştirilmesi ile ortaya çıkan sportif faaliyetleri içermektedir (Johnston ve Edwards, 1994). Son yıllarda doğa sporlarının popülaritesi artarak bir trende dönüşmüştür (Gyimothy ve Mykletun, 2004).

Gelişmiş ülkelerde nüfusun büyük bir kısmı kentlerde yaşadığı için dağ, göl, okyanus, orman, çöl ve ada gibi alanlar kişilere potansiyel macera ortamı sağladığı için çekici gelmektedir (Beedie ve Hudson, 2003). Gelişmiş ülkelerde doğa sporlarının gerçekleştirilebileceği alanlar sınırlı olduğundan doğa sporları ile uğraşanlar doğal alanları tercih etmektedirler.

İngilizcede “Trekking”, doğada yapılan yürüyüşlere genel olarak verilen isimdir. Ancak doğada yapılan farklı yürüyüş türleri bulunmaktadır. Hiking, doğada sabah başlayıp akşam biten gününbirlik yapılan bir yürüyüştür. Doğa gezisi anlamına gelmektedir. Trekking, zorluk derecelerine göre çeşitli özellikleri olan, doğa koşulları doğrultusunda farklı yaş gruplarına hitap eden, doğada yatılı olarak yapılan yürüyüşlerin genel adı olarak ifade edilmektedir (Yalçın, 2007; Eskiörük, 2013). “Expedition” ise genellikle doğada zor koşullarda yatılı olarak uzun süreli yapılan yürüyüş ve konaklamalı etkinliktir (İsak, 2008).

“Trekking” uzun süreli olarak belirli bir noktadan diğer bir noktaya geçerek belirli zorluklar ve özellikler gösteren doğa koşullarında yaş gruplarına uygun olarak düzenlenen yürüyüşler olarak tanımlanmaktadır (Gürbüz, 1993).

“Trekking” anlamı, bir bölgenin dağlık kesimlerinde, dağcılık tekniği gerektirmeden, zor ve sarp yerlere girmeden, küçük patikaların takip edildiği, belirli zorlukla ve özellikler gösteren doğa koşullarında, yaş gruplarına uygun ve zamanla sınırlı olarak düzenlenen uzun yürüyüşlerin genel adıdır (Erdoğan, 2003).

Akten (2003)'e göre; Rekreasyon; serbest zamanlar içinde yapılan, bireyin kendi isteği ve iç itimi sonucu oluşan, bireyi fiziksel ve düşünsel yönden yenilemeyi amaçlayan; bireyin toplumsal, ekonomik, kültürel olanakları ve yaşadığı toplumun yapısı ile bağımlı olarak yapılan etkinlikler bütünüdür (Koç, 1991). Burada dikkat edilmesi gereken konu; genelde rekreasyon etkinliğinin serbest zaman içinde yapılması, fakat her serbest zamanda yapılan etkinliğin rekreasyon olmadığıdır. Rekreasyonda ana amaç dinlenmek ve enerji toplamaktır (Gülez, 1989).

McCool ve Patterson (2000)'a göre, korunan doğal alanlarda rekreasyonların gerçekleştirilmesinde planlama faaliyetleri büyük önem taşımakta olup bu alanlar çeşitli yerel ve ülkesel kurum ve kuruluşların ilgi alanına girdiği için ilgili planlama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde belirsizlikler ön plana çıkabilmektedir. Bu belirsizliklerin sebepleri gözlemlendiğinde daha çok politik, kamusal, korumacı yaklaşım ve uygulamalar ön plana çıkmaktadır. Bu yüzden de doğal alanların mevcut kapasitelerinden yeterli ölçüde yararlanmak mümkün olmamaktadır.

Açıksöz vd. (2006) çalışmalarında, Bartın-Arit Beldesi'nin trekking etkinliği açısından taşıdığı potansiyeli ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmada, Arit Beldesi ve yakın çevresinde yer alan doğa yürüyüşü parkurları Hızlı Kırsal Değerlendirme Tekniği'nden (HKD) yararlanılarak belirlenmiştir. Bulgular SWOT Analizi yöntemi ile yorumlanmış ve öneriler geliştirilmiştir. Sonuç olarak 26 adet farklı zorluk derecelerine sahip trekking parkuru saptanmıştır. Yapılan bu araştırmanın, belirlenen parkurların alternatif turizm kapsamında değerlendirilmesi durumunda, yöre halkının sosyoekonomik yapısına sağlayacağı olumlu katkı sağlayacağı vurgulanmıştır.

### **Ekoturizm kavramı**

Resmi olarak ilk ekoturizm tanımı 1987'de Lascrain tarafından bozulmamış ve kirletilmemiş doğal alanlara bilimsel çalışmalarda bulunmak, manzara seyretmek, doğal bitki ve hayvan varlığını izlemek yanında bu alanlarda yer alan mevcut ya da geçmiş zamandaki kültürel özelliklerden zevk almak için yapılan seyahat olarak tanımlanmaktadır.

Günümüzde sosyal-ekonomik ve kültürel koşulların değişimine paralel olarak yaşam standartlarının yükselmesi sonucu sürdürülebilir turizm tipleri çeşitlenmiştir. Örneğin sportif turizm, dağcılık turizmi, yayla turizmi, ekoturizm, sağlık turizmi, kongre turizmi, doğa turizmi, kültürel turizm gibi adlarla anılmaktadır (Gül ve Özaltın, 2007).

Ekoturizm kavramı başlangıçta doğa tabanlı etkinlikleri içerirken, günümüzde kendine özgü nitelik ve özellikleri ile kentsel, kırsal, sulak alanlarda, dağlık bölgelerde gibi her çevrede yapılabilir duruma gelmiştir. Ekoturizm kapsamında, çeşitli ülkelerde yürüyüş, tırmanma, kuş izleme, doğa fotoğrafçılığı, vahşi yaşam safaris, kampçılık, rafting, kanoculuk, ve bitki çalışmalarının en popüler ekoturizm etkinlikleri olarak eko turistlerin ilgisini çektiği bildirilmektedir (Whelan, 1991).

Ekoturizm, doğa temelli turizm endüstrisi içinde hızla büyüyen bir bölümüdür ve sürdürülebilir turizmin bir biçimi olduğuna inanılmaktadır. Ekoturizm topluluğu ekoturizmi, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını sürdüren, doğal alanlara doğru olan sorumlu turizm olarak tanımlar (Bulut ve Akpınar, 2010).

Ekoturizm için en uygun etkinlikler doğa yürüyüşleri, bitki gözleme, dağa tırmanma, kampçılık, yaban hayvanı gözleme, kuş gözleme, orienteering (yön bulma), fotoğrafçılık ve tarihi ve arkeolojik geziler gibi etkinlikler olarak kabul edilmektedir (Gül ve Özaltın, 2007a; Gül ve Özaltın, 2007b; Gül ve Özaltın, 2008).

### **2. Materyal ve Yöntem**

Bu çalışmanın ana materyalini, Isparta ili sınırları içinde bulunan Muarrem Dede Türbesi, Kent Ormanı ve Sidre Tepesi güzergâhından oluşturmaktadır. Bu alanlara ait harita, belge ve kayıtlar yardımcı materyaller olarak kullanılmıştır. Arazi çalışmalarında konu ile ilgili çok sayıda fotoğraf çekilmiştir.

Bu çalışmada Isparta kenti çevresinde doğa yürüyüşü etkinliğine yönelik kriterler, kullanıcı talep ve eğilimlerin belirlenmesi için anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmaları yüz yüze gerçekleştirilmiş ve bir anket uygulaması yaklaşık 20-30 dakika arasında doldurulmuştur. Ankete katılım ve cevaplandırma oranı % 95 olarak gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmaları sonucunda elde

edilen veriler SPSS ortamında değerlendirilmek suretiyle yüzde değerler belirlenmiştir. Anket formundaki soruların bazıları açık uçlu bazıları ise çok şıklı olmak üzere toplam 27 adet soru yer almaktadır.

Bu çalışmada ilk önce taslak anket örneği oluşturularak uzman kişilere gösterilmek suretiyle test edilmiş ve revizyon yapılmak suretiyle son şekliyle anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmaları için örnekleme sayısı için hedef kitledeki birey sayısı bilinmiyorsa  $n = t^2pq / d^2$  formülü kullanılarak gerçekleştirilmiştir (Baş, 2006).

Bu formülde;

- n: Örnekleme alınacak birey sayısı
- p: İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)
- q: İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)
- t: Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer
- d: Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örnekleme hatasıdır.

Örnekleme sayısı için Isparta kent ölçeğinde doğa yürüyüşü etkinliğini gerçekleştirme olasılık yüzdesi %2 olarak öngörülerek formüle uygulanmıştır. Bu formüle göre;

$$n = (1,96)^2 \cdot (0,02) \cdot (0,98) / (0,05)^2 = 30,11 \text{ (örnekleme sayısı)}$$

$p = 0.02$ ,  $q = 0.98$ ,  $t = 1,96$  ( $\alpha = 0.05$ ' de  $\infty$  serbestlik derecesinde teorik t değeri tablodan bulunmuştur. N bilinmediği için serbestlik derecesi  $\infty$  olarak alınmıştır).

$d = 0.05$  (%5 örnekleme hatası kabul edilmiştir).

Isparta kent ölçeğinde formüle göre belirlenen örnekleme sayısından fazla olacak şekilde 50 kişiye yüz yüze anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada; Gül ve Özaltın (2007) tarafından önerilen Eylem Planı Model yaklaşımı dikkate alınacak ve "Doğa Yürüyüşü Rotası İçin Isparta Kent İnsanın Talep ve Eğilimleri" aşamaları şu şekilde uygulanmıştır.

**1.aşama: Envanter ve Sörvey:** Bu aşamada en uygun yürüyüş yolu rotası belirlenmesi amacıyla paydaşlarla yapılan mülakatlar sonucu oluşan seçeneklerden en uygun rota belirlenmiştir. Bu rota üzerinde mevcut kaynak bilgiler ve altlık haritalar temin edilerek arazi çalışmaları ile doğal ve kültürel peyzaj değerleri tespit edilmiştir. GPS aleti ile koordinatlar belirlenmiştir. Paydaşlara (yöneticiler, tur operatörleri, akademisyen, ziyaretçi/kullanıcı, yöre insanları gibi) yürüyüş yolu tasarımına ve kullanımına yönelik anket çalışması yapılmıştır.

**2.aşama: Amaçlar ve Hedefler:** Bu aşamada seçilen doğa yürüyüşü rotasına yönelik genel kurallar, amaçlar ve hedefler belirlenmiştir.

**3.aşama: Analiz ve Değerlendirme:** Bu aşamada aşağıda belirtilen çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

a- GZFT analizi yapılmıştır.

b- Arazi çalışmaları ve ölçümleri sonucunda en uygun başlangıç, bitiş ve ara istasyon noktaları ile en uygun yürüyüş rotası belirlenmiştir.

c- Çevresel risk analizi yapılmıştır. Yürüyüş yolundaki risk oluşturabilecek potansiyel alanlar veya noktalar belirlenmiştir. Ayrıca görsel kalite değerlendirmesi için güzergâh üzerinde seyir noktası olabilecek noktaların panoramik fotoğraflar çekilerek puanlama (1-9 puan) yapılarak öncelikli noktalar belirlenmiştir.

### 3. Bulgular ve Tartışma

#### 3.1. Anket Sonuçları ve Değerlendirilmesi

##### 3.1.1. Denek gruplarının profili

Ankete katılanların % 68'i bayan; % 32'si erkeklerden oluşmaktadır (Çizelge 1).

**Çizelge 1.** Denek grubu cinsiyet durumu ve yüzdeleri

| Cinsiyet | Yüzde (%) |
|----------|-----------|
| Bayan    | 68,0      |
| Erkek    | 32,0      |
| Toplam   | 100,0     |

Yaş gruplarına göre dağılımlara bakıldığında ankete katılanların %58'i 31–65 yaş grubunda; %42'si 18-30 yaş grubundadır (Çizelge 2).

**Çizelge 2.** Deneklerin yaş gruplarına göre dağılımı ve yüzdeleri

| Yaş Grupları | Yüzde (%) |
|--------------|-----------|
| 31-65        | 58,0      |
| 18-30        | 42,0      |
| Toplam       | 100,0     |

Meslek dağılımına göre ankete katılanların %54'ü memur, %18'i öğrenci, %12'si esnaf, %12'si akademisyen, %4'ü işçidir (Çizelge 3).

**Çizelge 1.** Deneklerin meslek grupları ve yüzdeleri

| Meslek Grupları | Yüzde (%) |
|-----------------|-----------|
| Memur           | 54,0      |
| Öğrenci         | 18,0      |
| Akademisyen     | 12,0      |
| Esnaf           | 12,0      |
| İşçi            | 4,0       |
| Toplam          | 100,0     |

Katılımcıların gelir durumu incelendiğinde %58'i 1500-3000 TL, %22 si 600–1500 TL, %6'sı 3000 TL ve üzeri gelire sahip olduğu ve deneklerin %14'ü ise cevap vermemiştir (Çizelge 4).

**Çizelge 2.** Deneklerin gelir durumu ve yüzdeleri

| Gelir Durumu | Yüzde (%) |
|--------------|-----------|
| 1.500-3.000  | 58,0      |
| 600-1.500    | 22,0      |
| Yanıt yok    | 14,0      |
| 3.000<       | 6,0       |
| Toplam       | 100,0     |

Ankete katılanların, %58'i lisans, %24'ü lisansüstü, %10'u lise, %6'sı ön lisans, %2'si ilkokul mezunu olacak şekilde eğitim durumlarına sahiptir (Çizelge 5).

**Çizelge 5.** Deneklerin eğitim durumu ve yüzdeleri

| Eğitim Durumu | Yüzde (%) |
|---------------|-----------|
| Lisans        | 58,0      |
| Lisansüstü    | 24,0      |
| Lise          | 10,0      |

|           |       |
|-----------|-------|
| Ön lisans | 6,0   |
| İlkokul   | 2,0   |
| Toplam    | 100,0 |

Katılımcıların %98'i Isparta merkezde, %2'si Isparta ilçelerinde ikamet etmektedir (Çizelge 6) .

**Çizelge 6.** Deneklerin ikamet durumu ve yüzdeleri

| İkamet           | Yüzde (%) |
|------------------|-----------|
| Isparta merkez   | 98,0      |
| Isparta ilçeleri | 2,0       |
| Toplam           | 100,0     |

### 3.1.2. Kavramsal yaklaşımlar

Ankete katılanların, doğa sizde neyi çağrıştırıyor sorusuna verdikleri cevaplarda, katılımcıların, %22 huzur, %20'si tabiat güzelliği, %18 sağlıklı yaşam, %12'i temiz hava, %10'u yaşama sevinci, % 8'i özgürlük, %6'sı sadelik, % 2'si her şey olarak fikir beyan etmiştir (Çizelge 7).

**Çizelge 3.** Denek gruplarının doğa tanımı ve yüzdeleri

| Doğa sizde neyi çağrıştırıyor? | Yüzde (%) |
|--------------------------------|-----------|
| Huzur                          | 22,0      |
| Tabiat güzelliği               | 20,0      |
| Sağlıklı yaşam                 | 18,0      |
| Temiz hava                     | 12,0      |
| Yaşama sevinci                 | 10,0      |
| Özgürlük                       | 8,0       |
| Sadelik                        | 6,0       |
| Herşey                         | 2,0       |
| Yanıt yok                      | 2,0       |
| Toplam                         | 100,0     |

Ekoturizm kavramının neyi ifade ettiği sorusuna, katılımcıların %32 doğa turizmi, %14'ü doğa ile birlikte yapılan spor olarak cevap vermiştir (Çizelge 8).

**Çizelge 4.** Denek gruplarının ekoturizm ile ilgili tanımı ve yüzdeleri

| Ekoturizm sizde neyi çağrıştırıyor? | Yüzde (%) |
|-------------------------------------|-----------|
| Doğa turizmi                        | 32,0      |
| Yanıt yok                           | 24,0      |
| Doğa ile birlikte spor yapmak       | 14,0      |
| Gelir kaynağı                       | 8,0       |
| Turizm sektörü                      | 8,0       |
| Eğlence                             | 6,0       |
| Seyahat                             | 6,0       |
| Doğaya zarar                        | 2,0       |
| Toplam                              | 100,0     |

Ankete katılanlar, doğa yürüyüşü sizde neyi çağrıştırıyor sorusunu %32'si sağlıklı yaşam, %28'i huzur, %18'i temiz hava, %8'i spor yapmak, %8'i gezi-gözlem, %6'sı heyecan olarak yanıtlamıştır (Çizelge 9) .

**Çizelge 5.** Denek gruplarının doğa yürüyüşü ile ilgili tanımı ve yüzdeleri

| Doğa yürüyüşü sizde neyi çağrıştırıyor? | Yüzde (%) |
|-----------------------------------------|-----------|
| Sağlıklı yaşam                          | 32,0      |
| Huzur                                   | 28,0      |
| Temiz hava                              | 18,0      |
| Spor yapmak                             | 8,0       |
| Gezi-gözlem                             | 8,0       |
| Heyecan                                 | 6,0       |
| Toplam                                  | 100,0     |

Doğa yürüyüşü etkinliği yapma nedeniniz nedir sorusuna, katılımcıların %40'ı sağlıklı yaşamak için, %24'ü rahatlamak için diyerek cevap vermiştir (Çizelge 10).

**Çizelge 6.** Denek gruplarının doğa yürüyüşü yapma nedeni ve yüzdeleri

| Doğa yürüyüşü etkinliğini yapma nedeniniz nedir? | Yüzde (%) |
|--------------------------------------------------|-----------|
| Sağlıklı yaşam                                   | 40,0      |
| Rahatlamak                                       | 24,0      |
| Doğa güzelliklerini görmek için                  | 16,0      |
| Spor                                             | 12,0      |
| Yanıt yok                                        | 4,0       |
| Avcılık                                          | 2,0       |
| Fotoğraf çekmek için                             | 2,0       |
| Toplam                                           | 100,0     |

### 3.1.3. Talep ve eğilimler

Isparta kent çevresinde doğa yürüyüşü rotasının olmasını ister misiniz sorusuna, katılımcıların %100'ü evet olarak cevap vermiştir (Çizelge 11).

**Çizelge 7.** Denek gruplarının Isparta kent çevresinde doğa yürüyüşü rotasının olmasını ister misiniz? sorusuna verdiği cevaplar

| Isparta kent çevresinde doğa yürüyüşü rotasının olmasını ister misiniz? | Yüzde (%) |
|-------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Evet                                                                    | 100,0     |

Ankete katılanlar, doğa yürüyüşü etkinliğinin günübirlik ideal mesafesi ne kadar olmalıdır sorusuna , %2'si cevap vermezken, %24'ü 5km<, %24'ü 3-4km, %20'si 4-5km, %16'sı 2-3km, %6'sı 1-2km, %4'ü 10km, %2'si 0-1km olarak cevap vermiştir (Çizelge 12).

**Çizelge 8.** Denek gruplarının doğa yürüyüşü etkinliğinin günübirlik ideal mesafesi ve yüzdeleri

| Kentsel alanda doğa yürüyüşü etkinliğinin günübirlik ideal mesafesi ne kadar olmalıdır? | Yüzde (%) |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 3-4km                                                                                   | 24,0      |
| 5km<                                                                                    | 24,0      |
| 4-5km                                                                                   | 20,0      |
| 2-3km                                                                                   | 16,0      |
| 1-2km                                                                                   | 6,0       |
| 10km                                                                                    | 4,0       |
| 0-1km                                                                                   | 2,0       |
| Fikrim yok                                                                              | 2,0       |
| Toplam                                                                                  | 100,0     |

Doğa yürüyüşü etkinliği için ideal gün süresi ne kadar olmalıdır sorusuna, katılımcıların %38'i 1 gün, %28'i 2 gün, %24'ü 3 gün, %2'si 15 gün, %2'si her gün olarak fikir beyan etmemiştir (Çizelge 13).

**Çizelge 9.** Denek gruplarının doğa yürüyüşü etkinliği için ideal gün süresi ve yüzdeleri

| Doğa yürüyüşü etkinliği için ideal gün süresi ne olmalıdır? | Yüzde (%) |
|-------------------------------------------------------------|-----------|
| 1gün                                                        | 38,0      |
| 2gün                                                        | 28,0      |
| 3gün                                                        | 24,0      |
| Fikrim yok                                                  | 6,0       |
| 15gün                                                       | 2,0       |
| Her gün                                                     | 2,0       |
| Toplam                                                      | 100,0     |

Rota üzerinde hangi işlevlerin olmasını istersiniz sorusuna, katılımcıların %21'i manzara noktaları, %19'u çeşme, %16'sı dinlenme istasyonları, %12'si bilgilendirme panosu, %12'si çöp kutuları olarak cevap vermiştir (Çizelge 14) .

**Çizelge 10.** Denek gruplarının rota üzerindeki işlevler ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| Rota üzerinde hangi işlevlerin olmasını istersiniz? | Yüzde (%) |
|-----------------------------------------------------|-----------|
| Yanıt yok                                           | 5         |
| Manzara noktaları                                   | 21        |
| Çeşme                                               | 19        |
| Dinleme istasyonları                                | 16        |
| Bilgilendirme panosu                                | 12        |
| Çöp kutuları                                        | 12        |
| Yemek yerleri                                       | 5         |
| Aydınlatma                                          | 5         |
| Otopark                                             | 2         |
| WC                                                  | 2         |
| Satış stantları                                     | 1         |



Toplam

100

Günübirlik rota üzerinde dinlenme istasyonları arasındaki mesafe ne kadar olmalıdır sorusuna, ankete katılanların %37'si 2 km olarak fikir beyan etmiştir (Çizelge 15).

**Çizelge 11.** Denek gruplarının günübirlik rota üzerinde dinlenme istasyonları arasındaki mesafe hakkındaki görüşleri ve yüzdeleri

| Günübirlik rota üzerinde dinlenme istasyonları arasındaki mesafe ne kadar olmalıdır? | Yüzde (%) |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Yanıt yok                                                                            | 10        |
| 2 km                                                                                 | 37        |
| 3 km                                                                                 | 19        |
| 1 km                                                                                 | 18        |
| 500 m                                                                                | 7         |
| 5 km                                                                                 | 4         |
| Fikrim yok                                                                           | 2         |
| 250 m                                                                                | 1         |
| 2,5 km                                                                               | 1         |
| 20 km                                                                                | 1         |
| Toplam                                                                               | 100       |

Katılımcılara yer seçiminde dikkat edilmesi gereken kriterler nelerdir sorusuna katılımcılar %14'ü manzara potansiyeli olarak fikir beyan etmiştir (Çizelge 16).

**Çizelge 12.** Deneklerin yer seçiminde dikkat edilmesi gereken kriterler ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| Yer seçiminde dikkat edilmesi gereken kriterler nelerdir? | Yüzde (%) |
|-----------------------------------------------------------|-----------|
| Manzara potansiyeli                                       | 14        |
| Eğim                                                      | 13        |
| Bitki örtüsü/yoğunluğu/türü                               | 13        |
| Yükseklik (Rakım)                                         | 10        |
| Yaban hayatı varlığı                                      | 10        |
| Toprak yapısı                                             | 10        |
| Güneşlenme süresi                                         | 8         |
| Rüzgâr yönü/şiddeti                                       | 8         |
| Ana kaya yapısı/türü                                      | 8         |
| Yanıt yok                                                 | 6         |
| Toplam                                                    | 100       |

Yol üzerinde etkinlik süresince ekolojik katkı sağlamak ister misiniz sorusuna deneklerin %82'si evet olarak cevap vermiştir (Çizelge 17).

**Çizelge 13.** Denek gruplarının yol üzerinde etkinlik süresince ekolojik katkı sağlamak ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| Yol üzerinde etkinlik süresince ekolojik katkı sağlamak ister misiniz? | Yüzde (%) |
|------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Evet                                                                   | 82,0      |
| Fikrim yok                                                             | 14,0      |
| Hayır                                                                  | 4,0       |
| Toplam                                                                 | 100,0     |

Ekolojik katkı sorusuna evet cevabı verdiler ise hangilerini yapmak istersiniz sorusuna katılımcıların %14'ü bitki dikimi olarak cevap vermiştir (Çizelge 18).

**Çizelge 14.** Denek gruplarının ekolojik katkıları ve yüzdeleri

| Ekolojik katkı sorusuna evet cevabı verdiniz ise hangilerini yapmak istersiniz? | Yüzde (%) |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Bitki dikimi                                                                    | 14        |
| Bitki diplerini çapalama                                                        | 12        |
| Yanıt yok                                                                       | 10        |
| Tohum ekimi                                                                     | 10        |
| Bitki budama                                                                    | 9         |
| Materyal-fidan temini sağlama                                                   | 8         |
| Hayvan barınağı yapma                                                           | 7         |
| Yaban hayvanlarının üretim faaliyetlerinde bulunma                              | 7         |
| Yabani ot temizliği                                                             | 7         |
| Hepsi                                                                           | 6         |
| Etkinlik yönetiminde aktif rol alma                                             | 5         |
| Bağışta bulunma                                                                 | 5         |
| Toplam                                                                          | 100       |

Doğa yürüyüşü yapma sıklığınız nedir sorusunu katılımcıların %34'ü hafta sonları olarak cevap vermiştir (Çizelge 19).

**Çizelge 15.** Denek gruplarının doğa yürüyüşü yapma sıklığı ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| Doğa yürüyüşü yapma sıklığınız nedir? | Yüzde (%) |
|---------------------------------------|-----------|
| Hafta sonları                         | 34        |
| Haftada bir                           | 22        |
| Altı ayda bir                         | 13        |
| Ayda bir                              | 10        |
| İki haftada bir                       | 10        |
| Yılda bir                             | 6         |
| Yanıt yok                             | 5         |
| Toplam                                | 100       |

Tercih ettiğiniz günler hangisidir sorusuna katılımcıların %40'ı pazar günü olarak cevap vermiştir (Çizelge 20).

**Çizelge 16.** Deneklerin tercih edilen günler ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| Tercih ettiğiniz günler hangisidir? | Yüzde (%) |
|-------------------------------------|-----------|
| Pazar                               | 40        |
| Cumartesi                           | 36        |
| Cuma                                | 16        |
| Yanıt yok                           | 2         |
| Çarşamba                            | 2         |
| Perşembe                            | 2         |
| Pazartesi                           | 1         |
| Salı                                | 1         |
| Toplam                              | 100       |

Tercih ettiğiniz aylar hangisidir sorusuna katılımcıların %18'si Haziran ayında doğa yürüyüşü yaptığını belirtmiştir (Çizelge 21).

**Çizelge 17.** Deneklerin tercih edilen aylar ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| Tercih ettiğiniz aylar hangisidir? | Yüzde (%) |
|------------------------------------|-----------|
| Haziran                            | 18        |
| Mayıs                              | 16        |
| Temmuz                             | 11        |
| Ağustos                            | 10        |
| Nisan                              | 10        |
| Eylül                              | 9         |
| Ekim                               | 8         |
| Kasım                              | 6         |
| Mart                               | 5         |
| Yanıt yok                          | 3         |
| Ocak                               | 2         |
| Şubat                              | 1         |
| Aralık                             | 1         |
| Toplam                             | 100       |

Doğa yürüyüşü etkinliğini nerelerde yapıyorsunuz sorusuna katılımcıların %16'sı Sidre Tepesi'nde olarak cevap vermiştir (Çizelge 22).

**Çizelge 18.** Deneklerin doğa yürüyüşü yapılan yerler ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| Doğa yürüyüşü etkinliğini nerelerde yapıyorsunuz? | Yüzde (%) |
|---------------------------------------------------|-----------|
| Sidre tepesi                                      | 16        |
| Mesirelik alanlarda, dağlarda                     | 12        |
| Isparta kent ormanı                               | 12        |
| Gökçay                                            | 11        |

|                            |     |
|----------------------------|-----|
| Gölcük tabiat parkı        | 8   |
| Karatepe                   | 8   |
| Dere mahallesi             | 5   |
| Ayazmana                   | 5   |
| Yanıt yok                  | 4   |
| Eğirdir gölü ve çevresinde | 4   |
| Yazılı kanyon              | 3   |
| Davraz                     | 3   |
| Kovada                     | 2   |
| Çevre yolunda              | 2   |
| Senirkent                  | 1   |
| İl dışında                 | 1   |
| Milas                      | 1   |
| Anamas dağları             | 1   |
| Yenişarbademli             | 1   |
| Toplam                     | 100 |

Isparta yöresinde doğa yürüyüşü etkinliği için önerebileceğiniz yeni rotalar nelerdir sorusuna katılımcıların %20'si Isparta kent ormanı,%20'si Gökçay ile Sidre Tepesi arası olarak cevap vermiştir (Çizelge 23).

**Çizelge 19.** Deneklerin Isparta yöresindeki yeni doğa yürüyüşü rotaları ile ilgili ve yüzdeleri

| Isparta yöresinde doğa yürüyüşü etkinliği için önerebileceğiniz yeni rotalar var mı? | Yüzde (%) |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Isparta kent ormanı                                                                  | 20        |
| Gökçaydan- Sidre tepesine                                                            | 20        |
| Dere mahallesi-eski Burdur yolu                                                      | 10        |
| Akdağ mevkiinden-Sidre tepesine                                                      | 9         |
| Gökçay- çayboyu güzergâhı                                                            | 9         |
| Gölcük-Ağlasun arası                                                                 | 5         |
| Darideresi barajı etrafı                                                             | 4         |
| Yazılı kanyon                                                                        | 3         |
| Davraz                                                                               | 3         |
| Barla                                                                                | 3         |
| Ayazmana                                                                             | 3         |
| Sav                                                                                  | 2         |
| Gönen                                                                                | 2         |
| Çünür tepesi                                                                         | 2         |
| Yanıt yok                                                                            | 2         |
| Kirazlı dere                                                                         | 1         |
| Atabey gölet etrafı                                                                  | 1         |
| Dedegöl dağı ve etrafı                                                               | 1         |
| Kovada gölü milli parkı                                                              | 1         |
| Toplam                                                                               | 100       |

Doğa yürüyüşü rotasında yolların zemin malzemesi ne olmadır sorusuna katılımcıların %47'si toprak olarak fikrini beyan etmiştir (Çizelge 24).

**Çizelge 20.** Deneklerin doğa yürüyüşü rotasında yolların zemin malzemesi ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| Doğa yürüyüşünde rotanın yolların zemin malzemesi ne olmadır? | Yüzde (%) |
|---------------------------------------------------------------|-----------|
| Toprak                                                        | 47        |
| Doğal hali                                                    | 33        |
| Bitki kabuğu                                                  | 8         |
| Tuğla tozu                                                    | 5         |
| Talaş                                                         | 4         |
| Çakıl taşları                                                 | 3         |
| Toplam                                                        | 100       |

### 3.1.4. Isparta doğa yürüyüşü etkinliği için yapılan GZFT Analizi

Çalışmada kent insanına yapılan anket verileri analizi sonucu elde edilen bulgular ile yapılan envanter ve sörvey çalışmalarından elde edilen veriler doğrultusunda GZFT analizi yapılmıştır. Bu bağlamda

içsel faktör olarak Güçlü (Strengths) ve Zayıf (Weaknesses) yönleri belirlenmiş, dışsal faktör olarak kaynaklanan Fırsat (Opportunities) ve Tehditleri (Threats) saptanmıştır. Mevcut kentsel ekoturizm mevcut durum potansiyeli ortaya konulmuştur. GZFT analizi çalışması ile güçlü yönler daha fazla geliştirilmesi yönünde, zayıf yönleri ise güçlü hale dönüştürme yönünde eylemler öngörülmüştür.

**Çizelge 25.** Deneklerin doğa yürüyüşü rotasında yolların zemin malzemesi ile ilgili görüşleri ve yüzdeleri

| GÜÇLÜ YÖNLER                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ZAYIF YÖNLER                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zengin bitki örtüsü,</li> <li>• Doğal güzellikler,</li> <li>• Bazı rekreasyon-turizm etkinlikleri için olanaklar,</li> <li>• Kültürel zenginlikler</li> <li>• Doğal hayvan varlığı ve doğal bitki varlığı için hassasiyet durumunun olmaması,</li> <li>• İklimsel değerlerin etkinlik için uygun olması.</li> </ul>                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Alt yapı eksikliği,</li> <li>• Malî kaynak yetersizliği,</li> <li>• Tanıtım eksikliği</li> <li>• Kentsel alanda doğa yürüyüşü eylem planının olmaması</li> <li>• Kentsel ekoturizm etkinlikleri için yetkili ve sorumlu bir Yönetişim Organizasyonunun olmaması</li> </ul>                                                                   |
| FIRSATLAR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | TEHDİTLER                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bozulmamış bir çevre,</li> <li>• Farklı rekreasyonel etkinlikler için alanlar,</li> <li>• Yöre halkının bu etkinliği destekleyici görüşlere sahip olması,</li> <li>• Alanda etkinlik sırasında doğal yaşamı izleme olanağının bulunması.</li> <li>• Geleneksel mimarîsi korunmuş konutların konaklama amacıyla kullanılabilmesi.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eğitim eksikliği,</li> <li>• Halkın konu ile ilgili girişimlerde bulunmaması,</li> <li>• Doğal güzelliklerin bozulması korkusu,</li> <li>• Çevre kirliliğinin ortaya çıkması korkusu.</li> <li>• Alanda konaklama-barınma açısından olanakların yeterli ve nitelikli olmayışı,</li> <li>• Alanda su kaynaklarının kısıtlı olması.</li> </ul> |

#### 4. Sonuç ve Öneriler

Günümüz koşullarında kent insanlarının yaşamsal eğilimleri değişmekte ve çeşitlenmektedir ve özellikle kentsel turizm aktivitelerinin önemi giderek artmaktadır. Örneğin günümüzde yaşanan pandemi (Covid 19) nedeniyle kent insanlarının evlerinde uzun süre kalması ve seyahat sınırlamaların getirilmesi vb nedenler sonucu kent içi ve yakın çevresindeki doğal ve kültürel rekreasyon alanlarına olan talebi ve kullanımını daha da artırmıştır. Kentsel ekoturizm, insanları kentsel bir çevrede doğa ile iç içe olma, keşfetme ve doğa farkındalığını artırma bağlamında önem kazanmaya başlamıştır (Akkuş ve Gül, 2020; Akın ve Gül, 2020).

Isparta kent merkezinin sahip olduğu kültürel ve doğal değerler, kentsel ekoturizm açısından önemli bir potansiyele oluşturmaktadır. Bu potansiyelin değerlendirilmesi kapsamında yapılacak her türlü girişim veya eylemler kentin sürdürülebilir gelişimine ve kaynak değerlerin korunmasına büyük katkılar sağlayacaktır. Bu eylemler bir yandan kent insanının farkındalığını ve bilinçlenmesini artırabileceği gibi diğer yandan daha fazla turist kente gelmesine, kentin tanıtımına ve gelişimine önemli fırsatlar oluşturabilecektir (Akkuş ve Gül, 2020).

Bu çalışmada Isparta yöresinde gerçekleştirilen doğa yürüyüşü rotası ile ilgili yapılan anket çalışmaları sonucu elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir;

- Katılımcıların çoğunu, %68'ini bayanlar oluşturmaktadır. Yaş ortalamasında %58'lik oran ile 31-65 yaş arası çoğunluk göstermektedir. Meslek grubunda da %54'lük pay ile memur ön plana çıkmıştır. Eğitim durumunda çoğunluğu %58'lik oran ile lisans oluşturmaktadır. Gelir

durumu olarak bakıldığında ise çoğunluk %58'lik kısmı 1.500-3.000 TL aralığı oluşturmaktadır. Katılımcıların %98'i Isparta merkezde ikamet etmektedir.

- Doğa kavramı katılımcıların %22'si doğanın huzuru çağrıştırdığını algılanmaktadır. 50 kişiye uygulanan bu ankette görüldüğü üzere doğa kavramı insanlar tarafından birçok değişik anlamlar yüklenmiştir.
- Ekoturizm kavramına bakıldığında ise katılımcıların %32'si ekoturizm kavramının doğa turizmini çağrıştırdığını belirtmiştir. Diğer oranlara bakıldığında ise ekoturizmin insanlara aynı zamanda kültürel ve sosyal etkiler kattığını %14'lük oran ile görmekteyiz. Bu da ekoturizmin insanlar açısından birçok açıdan değerlendirildiğini ortaya koymuştur.
- Doğa yürüyüşünün insanlara neyi çağrıştırdığı sorusuna bakacak olursak %32'lik kısmı doğa yürüyüşünün sağlıklı yaşamayı çağrıştırdığını belirtmiştir. Genel olarak bakılırsa doğa yürüyüşünün birçok insana farklı duygu ve hisler yüklemektedir.
- İnsanların %40'ı sağlıklı yaşamak için doğa yürüyüşü yaptığını belirtmiştir.
- Katılımcılar Isparta kent çevresinde doğa yürüyüşü olmasını ister misiniz sorusuna ankete katılanları %100'ü evet cevabını vermiştir.
- Katılımcıların vermiş olduğu cevaplara bakılarak doğa yürüyüşü rotasının gününbirlik ideal mesafesinin %24'lük bir payla 3-4 km olması gerektiği ortaya çıkmıştır.
- İdeal gün süresinde ise %38'lik pay ile 1 gün olması gerektiği sonucuna varılmıştır.
- Rota üzerinde olması gereken işlevlerde katılımcıların %14'ü bitki dikimi olarak cevaplamıştır.
- Doğa yürüyüşü rotası üzerinde yapılacak olan dinleme istasyonları arasında ideal mesafe %18'lik bir yüzde ile 2 km olması gerekmektedir.
- Yer seçiminde dikkat edilmesi gereken kriterler ise %14 manzara potansiyeli olmuştur.
- Rota boyunca ankete katılan katılımcıların %82'si ekolojik katkı içerisinde bulunmak istediklerini belirtmişlerdir.
- Ekolojik katkı sağlamak isteyen kişilere göre %14'lük kısmı bitki dikimi olmuştur.
- Katılımcıların genellikle %34'ü hafta sonları doğa yürüyüşü yaptıklarını belirtmişlerdir.
- Etkinliği yapmak için tercih edilen günlerden %40'lık kısım ile pazar sonucuna varılmıştır.
- Etkinliği yapmak için tercih edilen aylardan %18'lik kısım ile Haziran sonucuna varılmıştır.
- Katılımcıların etkinliklerini yaptığı yerler ise %16'lık kısım ile Sidre Tepesi olmuştur.
- Katılımcıların Isparta'da önerebilecekleri rotalar ise %20'lik kısmı Isparta Kent Ormanı olarak cevap vermiştir.
- Oluşturulan doğa yürüyüşü rotasının yol zemininin de katılımcıların çoğunluğu tarafından %47'lik kısım ile toprak olarak belirlenmiştir.
- Türkiye genelinde doğa yürüyüşü ile ilgili gözlemlediğiniz sorunlar veya eksiklikler nelerdir sorusuna, katılımcıların %26'sı cevap vermemiş, %16'sı halk bilinçsiz, %16'sı yaygın olmaması, %14'ü yürüyüş yapılacak yerlerin olmaması, %12'si doğa tahribi, %8'i altyapı eksikliği, %6'sı güvenlik sorunu, %2'si alana ulaşım sorunu, şeklinde yanıtlamıştır.
- Çözüm önerileriniz nelerdir sorusuna, katılımcıların %50'si cevap vermemiş, %16'sı tanıtım ve özendirme, %16'sı doğa temelli eğitim verilmeli şeklinde cevap vermiştir.
- Ankete katılanların, dilek ve önerileriniz nedir sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplarda, %14'ü yürüyüş yollarının belirginleştirilmesi, %14'ü özendirme ve tanıtım, %6'sı doğaya saygı şeklinde beyan etmiştir.

Doğa yürüyüşü etkinlikleri kentlilerin yoğun stresli ortamlardan kısa bir süreliğine uzaklaşmak ve sağlıklı yaşama kavuşmak amacıyla çoğunlukla orman alanlarında gerçekleştirdiği bir etkinliktir. Bu nedenle yöneticilere göre bu etkinliğin toplumun talep ve beklentilerini karşılayacak biçimde planlanması, desteklenmesi, geliştirilmesi ve düzenlenmesi gerekmektedir. Sonuç olarak Isparta yöresinde doğa yürüyüşü rotası oluşturulacaksa yukarıda belirtilen katılımcıların çoğunluk oranıyla ortaya çıkan verilere göre yapılması önerilmektedir.

#### **Teşekkür ve Bilgi Notu**

"Doğa yürüyüşü (Trekking) rotası eylem planı modeli (Isparta örneği)" konulu bu çalışma TÜBİTAK 2209-Üniversite Öğrencileri Yurt İçi/Yurt Dışı Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından destekli olup Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde 2011 yılında bitirme ödevi olarak hazırlanmıştır.

Makalede ulusal ve uluslararası araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Çalışmada etik kurul izni gerekmemiştir.

#### **Kaynaklar**

- Açıksöz, S., Topay, M., Aydın, H. (2006). Bartın-Arıt Beldesi Trekking Potansiyelinin Belirlenmesi. Zkü Bartın Orman Fakültesi Dergisi, Cilt:8, Sayı:10, S:78-87.
- Akın, T. ve Gül, A. (2020). Isparta-Atabey Yöresinin Ekoturizm Potansiyeli ve Turizm Rotalarının Belirlenmesi. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 5(2), 221-240. DOI: 10.30785/mbud.793234
- Akkuş, F. G. ve Gül, A. (2020). Kentsel Ekoturizm Açısından Isparta Kent İnsanın Talep ve Eğilimleri. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 5(2), 181-200. DOI: 10.30785/mbud.758514
- Akkuş, G. ve Gül, A. (2022). Nature Walk (Hiking) Route Action Planning; Isparta Example. 2nd. International Architectural Sciences and Applications Symposium "IArcSAS-2022" September 09-10-11, 2022, 701-712. Baku, Azerbaijan. ISBN: 978-625-8246-12-4
- Akten, M. (2003). Isparta İlindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, Sayı: 2, ISSN: 1302-7085, Sayfa: 115-132.
- Baş, T. (2006). Anket, Seçkin Matbaası . S: 230.
- Beedie, P. ve Hudson, S. (2003). The emergence of mountain-based adventure tourism. *Annals of Tourism Research*, Vol. 30, No.3, 625-643.
- Bulut, Y. ve Akpınar, E. (2010). Ülkemizde Alternatif Bir Turizm Dalı Olan Ekoturizmi Çeşitlerinin Bölgelere Göre Dağılımı ve Uygulama Alanları. III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, Cilt: IV, 1575-1594.
- Demirhan, G. (2003). Boş Zamanları Değerlendirme Paneli 1. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu, Bildiri kitabı, 246-272, Ankara.
- Erdoğan, N. (2003). Çevre ve (Eko)turizm. Pozitif Matbaacılık, Ankara.
- Erkal, M. (1986). Sosyolojik Açından Spor, M.E.G.S.B., Yayın No: 30, Ankara.
- Eskiyörük, D. (2013). Ekoturizm kapsamında dağ ve doğa yürüyüşü potansiyeli: Orta Toroslarda Aladağlar ve Bolkar dağları. Murat İsmet Haseki (ed). II. Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu (Ekoturizm). Adana: Ofis Reklam Danışmanlık.
- Gürbüz, F. (1993). Macera Turizmi, Seyahat Yönetimi, Boğaziçi Üniversitesi Yayını, İstanbul.
- Gül, A. ve Özeltin, O. (2007a). Türkiye'deki korunan doğal alanlarda ekoturizm amaçlı ekolojik planlama yaklaşımı. Ekolojik Mimarlık ve Planlama Ulusal Sempozyumu, 27-28 Nisan-2007, Antalya Mimarlar Odası. 194-203. Antalya.
- Gül, A. ve Özeltin, O. (2007b). Ekoturizm ve Isparta I. Gülçevrem, Isparta İl Çevre ve Orman



Müdürlüğü, Yıl 2007/2 Sayı:2 ISSN-1307-6795. 22-25. Isparta.

- Gül, A. ve Özeltin, O. (2008). Ekoturizm ve Isparta II. Gülçevrem, Isparta İl Çevre ve Orman Müdürlüğü. 2008/1 Sayı:3 ISSN-1307-6795. 18-21. Isparta.
- Gülez, S. (1989). Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Ders Tezsirleri, serisi:29, sayı:2, 213-214, Trabzon.
- Gyimothy, S. ve Mykletun, R.J. (2004). Play in adventure tourism the case of arctic trekking. *Annals of Tourism Research*, Vol. 31, No.4, 855-878.
- İsak, E. (2008). Doğa Yürüyüşü Bilgileri. Türkiye Ormancılar Derneği Ekoturizm Grubu. Makaleler. ([www.ekoturizmgrubu.org/makale/dogayuruyus.htm](http://www.ekoturizmgrubu.org/makale/dogayuruyus.htm))
- Jonhston, B.R., Edwards, T. (1994). The commodification of mountaineering. *Annals of Tourism Research*, Vol. 21, No.3, 459-478.
- Mengütay, S. (2003). Boş Zamanları Değerlendirme Paneli, 1. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu, Bildiri kitabı, 246-272, Ankara.
- Patterson, M.E. ve Mccool, S.F. (2000). Trends in recreation, tourism and protected area planning. Gartner William C.(Editor). *Trends in Outdoor Recreation*, Leisure Cambridge, MA, USA: CABI Publishing, p. 111.
- Whelan, T. (1991). Nature tourism, managing for the environment, Island Press, p. 3-21.
- Yalçın, G. (2007). Çiftlik İlçesi (Niğde) Doğal Kültürel Coğrafya Araştırmaları ve Ekoturizm. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

## **Demands and Tendencies of Isparta City People for the Nature Walk Route**

### **Summary**

Sport is a social phenomenon that takes place in social life in our country, as it is in every country in the world, and in which almost everyone takes part both actively and passively (spectator). Sports both affect and are affected by society. Outdoor sports, which is a recreational activity, is an adventurous, exciting, immersive sport that takes people away from stress, instills a love of nature, allows them to socialize with each other, and psychologically relaxes them. The fact that sports are becoming more widespread and popular day by day, and that people from different cultures are interested in sports show that sports are a social phenomenon. Outdoor sports consist of all sportive activities which can be only done in natural areas against the existing natural barriers. The most distinguishable difference between outdoor sports and the others is the rules, which are determined according to the natural conditions in outdoor sports. It is accepted by experts that nature walks have very positive effects on the human body and mental health. Not wanting high condition or technique, injury, etc. It is the nature sport that attracts the most interest of the masses due to its low risks and low cost.

Recreation can be defined as all kinds of pleasure and joyful activities that are chosen in free time and alone, with a group, with or without a vehicle, in open or closed areas, inside or outside the city, and inside or outside an organization. Recreation activities in the individual; friendship, adventure, new experiences, sense of achievement, pleasure in creation, physical endurance, sense of service, enjoyment of beauty, using mental powers, emotional experience, and rest.

Walking is human nature. Anyone of any age who feels healthy can do this exercise easily. This sports branch, which is accepted as aerobic exercise in sports science, allows people to keep their bodies in shape and to be healthy. For an effective walk in nature, it is necessary to consider many factors such as a healthy body structure, terrain, climatic conditions, psychological state, and nutrition. Trekking is one of the lightest branches of nature sports done in the natural environment. It is the only sport that people will enjoy for many years to protect their health, not lose their self-confidence, and increase their trust in nature. Trekking is accepted as one of the most important and most suitable activities for the essence and framework of ecotourism. Isparta region is the most important ecotourism center of the Lakes Region. The natural and cultural heritage values in the region provide all the conditions for Isparta to become a world-class destination for nature-based sports and tourism activities. In this sense, it is of great importance that the trekking action programs are prepared in detail on a spatial and point scale in the Isparta Tourism Management Plan. This study, it is aimed to determine the criteria, user demands, and trends for trekking near the city of Isparta.

In this study, survey studies were conducted to determine the general criteria, demand, and trends of trekking near the city of Isparta. A total of 50 people who could be related to this activity and experts were surveyed. Percentage values were determined by analyzing the survey results in SPSS and Excel.